

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

«___» _____ 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Європейський Союз у міжнародних відносинах

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність С3 Міжнародні відносини

Освітня програма «Міжнародні відносини»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: Грушецький Б. П., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни Європейський Союз у міжнародних відносинах

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	СЗ Міжнародні відносини	
Освітня програма	«Міжнародні відносини»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	13 год.	
Практичні, семінарські заняття	26 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	81 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою викладання навчального курсу є опанування студентами особливостей виникнення, розвитку і трансформації європейського інтеграційного проекту – Європейського Союзу, тенденцій і проблем сучасного етапу його розвитку, місця і ролі ЄС у сучасній системі міжнародних відносин, співпраці України з Європейським Союзом та головних проблем і перспектив реалізації Україною курсу на повноправне членство в ЄС.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та

недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Сутність, мета та ключові етапи європейської інтеграції	18	2	4			12						
Тема 2. Інституційна структура ЄС	18	2	4			12						
Тема 3. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС	18	2	4			12						
Разом за змістовим модулем 1	54	6	12			36						
Змістовий модуль 2												
Тема 4. Ключові зовнішньополітичні проблеми та загрози для ЄС	18	2	4			12						
Тема 5. Відносини ЄС з Україною	18	2	4			12						
Тема 6. Відносини ЄС з країнами Америки	18	2	4			12						
Тема 7. Відносини ЄС з країнами Азії й Африки	12	1	2			9						
Разом за змістовим модулем 2	66	7	14			45						
Усього годин	120	13	26			81						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність, мета та ключові етапи європейської інтеграції	2
2.	Тема 2. Інституційна структура ЄС	2
3.	Тема 3. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС	2
4.	Тема 4. Ключові зовнішньополітичні проблеми та загрози для ЄС	2

5.	Тема 5. Відносини ЄС з Україною	2
6.	Тема 6. Відносини ЄС з країнами Америки	2
7.	Тема 7. Відносини ЄС з країнами Азії й Африки	1
	Разом	13

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
8.	Тема 1. Сутність, мета та ключові етапи європейської інтеграції	4
9.	Тема 2. Інституційна структура ЄС	4
10.	Тема 3. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС	4
11.	Тема 4. Ключові зовнішньополітичні проблеми та загрози для ЄС	4
12.	Тема 5. Відносини ЄС з Україною	4
13.	Тема 6. Відносини ЄС з країнами Америки	4
14.	Тема 7. Відносини ЄС з країнами Азії й Африки	2
	Разом	26

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність, мета та ключові етапи європейської інтеграції	12
2.	Тема 2. Інституційна структура ЄС	12
3.	Тема 3. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС	12
4.	Тема 4. Ключові зовнішньополітичні проблеми та загрози для ЄС	12
5.	Тема 5. Відносини ЄС з Україною	12
6.	Тема 6. Відносини ЄС з країнами Америки	12
7.	Тема 7. Відносини ЄС з країнами Азії й Африки	9
	Разом	81

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- доповіді з семінарських робіт;

- доповіді з самостійної роботи;
- презентації;
- захист курсової роботи;
- участь у дискусії.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Назва		
Лекція 1	Конспект лекції	2
Семінарська робота 1	Доповідь з презентацією	12
Лекція 2	Конспект лекції	2
Семінарська робота 2	Доповідь з презентацією	12
Лекція 3	Конспект лекції	2
Семінарська робота 3	Доповідь з презентацією	12
Лекція 4	Конспект лекції	2
Семінарська робота 4	Доповідь з презентацією	12
Самостійна робота 1	Презентація	12
Модульна контрольна робота 1	Контрольна робота	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Назва		
Лекція 5	Конспект лекції	2
Семінарська робота 5	Доповідь з презентацією	13
Лекція 6	Конспект лекції	2
Семінарська робота 6	Доповідь з презентацією	13
Лекція 7	Конспект лекції	2
Семінарська робота 7	Доповідь з презентацією	13
Самостійна робота 2	Презентація	15
Модульна контрольна робота 2	Контрольна робота	30
Всього за модулем 2		100

Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Екзамен/залік	30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові та веб-посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3825>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Європейський Союз в міжнародних відносинах: нав.посібник /В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова; за ред. В.В. Копійки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.

2. Макаренко М., Хомутенко Л. Європейська інтеграція. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 344 с.
3. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 320 с.
4. Мідделаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ: Дух і літера, 2021. 408 с.
5. Borell J. European Foreign Policy in Times of Covid-19. Luxembourg, 2021. 301 p.
6. Fear and Uncertainty in Europe: The Return to Realism? / Ed. by R. Belloni, V. Della Sala, P. Viotti. Cham, 2019. 292 p.
7. Morillas P. Strategy-Making in the EU: From Foreign and Security Policy to External Action. Cham, 2019. 202 p.
8. Shaping the EU Global Strategy / Ed. by N. Chaban, M. Holland. Cham, 2019. 272 p.
9. Views on the progress of CSDP / Ed. by F. Bellou, D. Fiott. Luxembourg, 2020. 163 p.

Допоміжні

1. Веселовський А. І. Відносини США – Європейський Союз: тенденції та варіанти у середньостроковій перспективі. К., 2020. 33 с.
2. Гавінська І.-М. С. Співробітництво Великої Британії та Європейського Союзу після Брекзиту: умови та перспективи. Наукові записки студентів та аспірантів. Серія «Міжнародні відносини». 2020. Вип.5. С. 127-133
3. Гірман А.П., Волкова В. А., Ковальчук А.О. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу. ПОЛІТИКУС. 2020. Випуск 6. С. 13-16
4. Грубінко А.В. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1990-2016 рр.): монографія. Тернопіль: Вектор, 2017. 640 с.
5. Грубінко А.В. Європейський Союз після Brexit: продовження історії Моногр./ А.В. Грубінко, А.Ю. Мартинов. Терн.: Осадца Ю.В., 2021. 258 с.
6. Європейський Союз у ХХІ столітті: функціонування та розвиток: монографія / ред.: В.С. Загорський, О. Я. Красівський; Нац. акад. держ. упр. При Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2016. 631 с.
7. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра: навч. посібник / укл. Ю. Макар, В. Бурдяк, В. Макар, В. Семенко. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 400 с.
8. Загребельний І. Європейські хроніки. Київ: Markobook, 2020. 128 с.
9. Кваша С.М., Файчук О.М., Файчук О.В. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2019. 282 с.
10. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ

«Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Електрон. дані. – К., 2021. – 493 с.

11. Перспективи розвитку політики ЄС: глобальні та регіональні виміри: монографія / колектив авторів; за заг.ред. О.І. Брусиловської, І.М. Коваля. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 200 с.
12. Право Європейського Союзу: підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О.Вакуленко, Ван Елсуwege П. та ін.] ; за ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків: Право, 2019. 442 с.
13. Регіональна політика Європейського Союзу: підручник / за ред. В. Чужикова. К.: КНЕУ, 2021. 495 с.
14. Ткаченко К. Праві двері зліва. Київ: Критика, 2019. 380 с.
15. Challenges in Europe: Indian Perspectives / Ed. by G. Sachdeva. Singapore, 2019. 376 p.
16. Helwig N., Siddi M. German Leadership in the Foreign and Security Policy of the European Union // German Politics. 2020. Vol. 29, No. 1. P. 1-7.
17. Mason D. S. A Concise History of Modern Europe: Liberty, Equality, Solidarity. Lanham, 2019. 235 p.
18. The Europeanisation of the Western Balkans: A Failure of EU Conditionality? Cham, 2019. 250 p.
19. Wright N. The EU's Common Foreign and Security Policy in Germany and the UK. Cham, 2019. 309 p.